

Наш Лемко

PIK V.

Ч. 5 (101)

Львів, 1. березня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Телефон ч. 244-57.

NASZ LEMKO, LWOW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Погодження після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 год., Піврічно 1-80 год., Четвертично 1 год.
ЗЯКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

ЧИ ВЖЕ МАЄТЕ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ?

Виділ Читальни «Прогвіти» в Тиряї Волоській.

Радісно дзвони дзвонили...

Пишуть нам, що Впр. о. кан. Степан Ядловський відправив у дні 12. лютого ц. р. в Полянах Суровичніх торжественне Богослуження... перше після 10-ти місячного припинення. Вістка про це, яка скоро розійшлася довкруги, викликала почуття загальної радості й вдовolenня в цілій околиці. Вона стягнула велику скількість

побожних людей до церкви в Полянах.

Показалося, що є ще інстанція, в якій можна знайти правду та справедливість. А цею є Апостольська Столиця.

Ще ніколи в Полянах Суровичніх так радісно дзвони не дзвонили, як у тому дні...

— 0 —

КОЛИ ВЖИВАТИМЕШ МИЛА

,ЦЕНТРОСОЮЗ'

даш працю українським робітникам.

Виселюють Українців. Учитель Іван Костів працював у селі Лелюхів, пов. Новий Санч від 1908 р. Здобув собі довіра громадянства і виховав нове покоління у національній свідомості. Перейшовши на емеритурі не хотів покидати своїх учеників, набув маленьке господарство і займався ним та вів зразково. Найбільшу увагу посвятив пасічництву, яке в тих сторонах приносить гарний прибуток. Під його проводом яких 20 господарів завело собі пасіки. Тиха праця довголітнього провідника села не подобалась декому. Поспихались різні доноси. Що вони були несправедливі виказали адміністраційні і судово-карні розправи — обвинуваченого за кожен раз звільняли від вини і карі. Здавалося йому, що вже позбувся напасти. Але несподівано дістав з воевідства письмо, яким заборонили йому постійно мешкати і перебувати у прикордонній смузі. Проти того п. Костів вніс відклик до міністерства внутрішніх справ, яке одначе затвердило розпорядок воевідства. І так у трицятьліття свого побуту в селі наш громадянин мусить покидати громаду, яку виховав, мусить покидати власне господарство. Цікаве, що ще в 1936 р. тодішній солгис Лелюхова говорив, що «учителя вишмарят зо села».

Ювілей «Прогвіти» — всенародній ювілей. Тому приготовляймося до нього якнайгідніше в першу чергу — станьмо членами «Прогвіти» й складім жертву на ювілейний дар «Прогвіти».

**УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС
ЦЕ СВІТЛО І ЯСНЕ СОНЦЕ В ХАТІ**

Новітнє іконоборство.

„Стережіться лжепророків, що приходять до вас у овечій одежі, а в нутрі вони вовки хижі“.

Дива діються на нашій Лемківщині. В селі Шавинку, мушнісько-деканату, здирає скрито розполітована капанія образ св. Йосафата зі стіни тамошньої церкви, а „руський“ священник, о. Василій Бартко, каже українській депутатці вірних, що — мовляв — „св. Йосафата і так не люблять на Лемківщині“!!!!. Отже з того послідовно виходило б, що нешотрібно вже, щоб образ того Святого висів в грат. церкві на стіні, та щоб віддавано йому прилюдну похесть і пошану!...

Не хочеться вірити, щоб таке — і то вже навіть на голос — осмилиться говорити й щоб так міг поштудати формальний, католицький священник!... І то де?... Не десь у Москві, або в Тулі, чи в Уфі на Уралі, але таки на Лемківщині!... Роззухвалена політиканством капанія вже навіть образ св. Йосафата, цього найбільшого подвижника й мученика св. Унії, „здирає святотатсько зі стіни церкви й усуває!!!!“ А капанський „малаець“ — священник потурає цьому, релігійному злочину, замість йому запобігти, та до нього недопустити!...

Щож Ви на це, отче Якове?... Ви, що ревний і бездоганний, українсько-католицьких священників, що Вам підлягають, мучите безпідставно суспензами, та морите голодом і нуждою!!!!. Якою тоді похвальною грамотою гадаєте Ви, отче добродію, винагородити „рускаво“ ересь Василя Бартка за його сміле й бездержемне твердження, що буміцтво „св. Йосафата не люблять на Лемківщині“?...

А хто ж то не любить?... Отче Якове й отче Василіе?... На це постараємося відповісти ми!... Не люблять в першій мірі москвофіли священник, та сприяючі їм москво-схизматичські агітатори на Лемківщині... І то так теперішні, як і минувші, що цілими десятками літ виховували нарід в москвоському, православному дусі, ненавистному до св. Унії і св. священомученика Йосафата. І то не тільки ті пересічні, капанські священники, що так оминали наук про Унію й св. Йосафата, як жид св. хреста, або й більше... Але навіть і ті, що подавали себе за великих католиків, все ховали голови в пісок, коли йшло про поширення культу (почитання)

св. Йосафата. А один з них, нібито „найбільше католицький“ (католицістисімусл...) звинув собі образ св. Йосафата в зрубку, та кинув його за шафу, чи на шафу — так, як це тепер зробили „русские“ в Шавинку!...

Що більше?... Один з Ваших, т. зв. совітників, отче Якове, брав раз за зле Перемиський, Церковний Владі, що ширила культ св. Йосафата на Лемківщині. Мовляв, не треба було перед тим і не треба тепер того культу на Лемківщині ширити, щоб, як казав, не дразнити „русских“!... Такого самого погляду був і бл. п. о. Др. Василь Масцюх. Справа опинилася аж у Римі й бл. п. о. В. Масцюх мав навіть якісь доходження зі Східної Конгрегації.

А тепер Ви, отче Якове!... Цікаве, чи о. Василій Бартко мав теж на думці й Вашу високу особу, коли казав, що нібито „св. Йосафата не люблять на Лемківщині“?.. Чи Ви любите того Святого; чи ні, один

тільки Бог знає! За те ми знаємо й це твердимо, що Ви отче ані 1936-ого, ані 1937-ого року не видали з нагоди Празників св. Йосафата ніяких послань до народу, ані розпорядків для Духовенства, якими Ви зарядили й спричинили б піднесення й поширення культу (почитання) св. Йосафата між Вашою паствою на Лемківщині... А відправлений в честь св. Йосафата триденниці на Лемківщині за Перемиської, Церковної Влади, — тепер усе замовкло... з Вашої — Отче Якове — вини!...

Доходить вже навіть до того, — і то таки під Вашою владою, отче Якове, — що скриті, капанські відступники профанують (зневажають) зухвало образ св. Йосафата, здираючи й усуваючи його зідтам, де він вже 20 літ висів на стіні в церкві!!!!.

Насадженого москалями, московського православна на Лемківщині не дається ніколи усунути при помочі тих сміх москалів, та опанованих ними, московських адміністратив!... Шкода слів...

Лемки-католики.

Недоручування українського друкованого слова.

Дня 11. лютого цр. у своїм пос. д-р Р. Перфецький виголосив при дискусії над бюджетом міністерства Пошт і Телеграфів довшу промову, в якій порушив теж справу недоручування українського друкованого слова, зокрема української преси.

До таких некорисних проявів належать масові недоручування в шораз то інших полосах краю української легальної преси, календарів і книжок, а навіть кореспонденції в українській мові, які то факти мняжуться шораз то більше.

Дальше належать тут факти неприйняття через поштові уряди в багатьох випадках навіть рекламної адресатів, звертання поштових пересланок під претекстом наче би були мильно адресовані, якщо імена та прізвища адресатів подавані є в польській мові з українськими закінченнями. Зокрема не доручується українських часописів на Лемківщині в Злочьмім коло Мушини, в Берестю к. Тичина, в Незабавій к. Горлиць, у Чорній к. Незнайвої, в Розтоці Великій к. Лавової, в Явірках к. Шавинці, у Фьлорніці к. Грибова, в Королівій Руській, а. Ситніці, в Розтоці

малій, у Гладішеві к. Горлиць, у Жлині, к. Гладішова, в Горлицях, Яслі, Крилиці, в Пивничній, і інших місцевостях, а то бутьо цілковито, бутьо тільки частинно й спорядично. Торкається це головно поширених на Лемківщині українських часописів „Український Бескид“, „Народна Справа“ і „Наш Лемко“.

Що більше поштові уряди на території Лемківщини звертають українські часописи з дисками, що адресат є незнаний, якщо адреси дотичних передплатників є подані по польськи з українськими закінченнями.

Найкорисніше помістите свої
ошадности

В КООПЕРАТИВНІМ БАНКУ
„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

що провадити крім звичайних ще окремі роди вкладів, які є вище опроцентовані від звичайних вкладів, а саме вклади Різдан і фєрвалія, вклади вридного і на самоустійнення та преміні вклади, на які складаючи щомісячно по найменш зол. 5 — можна одержати по році крім відсотків ще й нагороду за ошадність в сумі зол. 25 — до 100 —

„Катьолок“ ...

Дещо про село в підсовітській Україні.

Справивши в 1921-ім році тризну (поминки) на гробі самостійності України, московський червоний сатрап звернув свою найбачнішу увагу на українське село. Звернув цю увагу тому, бо знав, що українське село, попри нечисленну, збаламучену московсько-большевицьким дурманом його частину, було в своїй цілості живою, нездобутою твердинею українського самостійництва та основним фундаментом українського національного державного будівництва. Ще кілька днів опісля лунали сухі постріли повстанчих селянських крісів по лісах, але кінець кінців і вони мусли замовкнути, як останній гомін українського самостійницького зриву... Годі... Вдержатись не було-сили. Тимбільше, що хитрий москаль зразу пішов на великі уступки для успокоєння бунтарського українського села. Такою уступкою було м.ін. проголошення „непу“ (нової економічної політики) в 1922-ому році. Годі москаль зумиє припинити свій наступ на Україну. Тоді полєхали відносини, відновилися сільсько-господарська кооперація, було применено їй заробчане спочатку майже разом з установами. Оживилася по селах культурно-освітня та організаційна робота. Повставали шораз то нові кооперативні та освітні квітени, що об'єднувалися в повітові, а там і губерніяльні союзи. Таким чином була створена в 1924 році могутня всукраїнська центральна „Сільський Господар“ майже без ніякої участі комуністів. Почали куритись димарі кооперативних фабрик, загалоу в усіх школах, провітних гатах, кльобах, куди явлюю хлинуло українське молоде село.

Правда, що зразу москаль поділив був українське село на два ворогуючі табори: „куркулів“ і „незаможників“, з яких тягнув високі податки, яких підтримував і юдив проти цих перших. Але ті різниці з часом стали затиратись, бо так скоопероване селянство як і комуністи з „комезамів“ (комітети незаможників) однаково горіли завзяттям до шораз то дальшої, шораз то більшої роботи. На добавок буда проголошена ще й тзв. українізація... Українське село радісно

привітало українізацію, ще більше випрокувалося. В українізації бачило воно як би відчинені вікна, крізь які вливалися хвилі вільного воздуха в задущину атмосфери неволі. І захоплювалися українізацією всі, від комісарів (міністрів) почавши, а скінчивши на першому з ряду учневі трудової сільської школи... Телячий захват українізацією виявився був навіть і в нас у виді тзв. раднофіяльства. І так було воно до 1929-го року.

*

„Зразу дають догазу“ — каже народна приповідка. І так москаль поступав зразу з українським селом, доки не наважисся його зовсім знищити. Генеральний наступ на знищення українського села розпочав москалі в 1929 році проголошенням примусової тзв. колективізації. На людській мові це означало позбавлення власності українських селян над їх прагдівською землею й створення великих державних фільварків (колгоспів), у яких ще вчорашній газда завтра мусів стати наймитом формалем за вареху („катьолок“) гиллої зупи. Очевидно, що українське селянство в своїй масі спротивилося цим затіям. Одностайним фронтом відмовилося вступати до тих каторжних колгоспів, давати буль-якого данину Москві, а живий свій господарський інвентар (коні, корови і т.д.) волю врізати та дати радше на жир вовкам, аніж москалям і жидам. Вогнем і мечем почав наїздити брати данину та примушувати селян до „катьолка“.

У відповіді ціла селянська Україна спалахнула гнівом, почалися підпали колхозів, скриті й явні вбивства комуністів, масакри цілих карних експедицій та повстанчі стріли по лісах. Гукнув і „сам“ туйний Сталін із Кремлю про те, що українське село ціле пересекло пєтлорівщиною“ та кинув цілий свій могутній апарат на „уєміренє“ того замученого села. Всюди, як пси почали витрити чєкісти націоналістичну, самостійницьку українську небезпеку. І в колхозах, і в школах, і в сєль-радах, ба навіть у комуністичних організаціях. У висліді: тисячі розстрілів без суду, сотні поїзвів із українськими селянськими застанцями у холодні нетри Сибіру. Били, вогнем і залізом випікали нехиті і ненависті українського села до московського „катьолка“, та врешті в 1934 році сядло „перемогли“. Українське село, оте „неаче писанка“ село, мусіло перемінитися на змленне, бідолашне клубовище наймитів, залежне від колгоспного „катьолка“.

Та не воіто в українським сєді того, чого найбільше боїться червоний московський сатрап. Не воіто вічно живої національно-державницької самостійницької української ідеї. В 1938 році доводиться Косєірові, найвірнішому неові! Сталіна зніякувало мимирити, що „але є в українським сєді, що воно кинить та що цьому завинили пєтлорівці та інші націоналісти“... Жива національна ідея перемогла „катьолок“, а викупана в крові, ісїє як дуга над захмареним горизонтом селянського життя в Україні. Але дуга віщує скору радєсну погоду.

I. Ш.

До кращого завтра.

При кінці минулого року старинним Філії „Сільський Господар“ уладжено при Товаристві „Український Народний Дім“ у Дорбїй Шляхотєській трикотарський курс. На цей курс приходили також і хлопці з сусіднього села Глумчі так, що учасників курсу було 28. Курс вєла п. Марія Побережна з Залуза, яка крім праці на курсї вєла рівнож виховну працю серед курсанток. Успіхи цієї праці дуже великі та здоволення учасниць курсу та їх родичів ще більше. Курс покінчено виставою зроблєних рукавичок, шаликів і гарних свєтерів. Усі захоплювалися виробами курсанток. У часі курсу вивєдено виставу п. н. „Маги“ під проводом інструктора Філії „С. Г.“ М. Коваль-

ського. Шляхта знає цїніти працю своїх людей, якщо вони дійсно працюють для народа; тому в імені курсанток і цілого добрийського громадянства складало п. М. Ковальської з Побережних і п. М. Ковальському сердечну подяку зі ширим українським шляхоцьким привітом Марія Демкович, учасниця курсу.

Заввага: Культурно-освітнім життям у Дорбїй Шлях. дуже мало чомусь інтересуються відповідні громадяни з Санька. За винїком урядовця Філії С. Г., ніхто там не загляне. А Добрий радо привітають представників нашого просвітнього життя. До того Добра не за десятими горами й морями...

Велика втрата.

Дня 27. січня ц. р. у селі Прилуках помер ненадібно в силі віку громадянин Онуфрій Чура, один з найкращих синів нашої Лемківщини. Бл. п. Онуфрій Чура бувший виступ Української Галицької Армії, перестудивши грипу, осиротив дружину й трое дітей. Село Прилуки, його родина місцевість і ціла Лемківщина понесла велику втрату з смертю бл. п. Онуфрія Чури, що маючи 42 роки, назавжди відійшов від нас. Покійний, вернувши в 1918 році з російського полону, зголосився добровільно в ряди Української Армії, щоб сповнити свій національний обов'язок. У 1919 році переходить Він з групою генерала Кравца на Чехословаччину, відки вертає щойно в

1924 році. Покійний відразу кидається у вир громадянської праці та дає почин до діл, які стають

основою піднесення й розвитку національного життя в селі.

Хай річна земля, яку любив та за яку страждав, буде йому легка!

— о —

Честь, кому честь.

Люди кажуть, що старе добро забувається. — Але ми не були б / згоди самі зі собою, якщо з нагоди появи сотного нашого числа, ми не згадали б тих людей, які започаткували наше видавництво та покладали чималі заслуги для його розвитку. Маємо на думці п. Івана Тиктора.

Ми не писали в сотному числі нашого часопису про перші наші початки тому, що цілий культурний світ добре знає, що ніхто другий, тільки громадянин Іван Тиктор, власник видавничого концерну „Українська Преса“, перший дав нам можливість покористуватися своїми засобами та силами, щоб прорвати тяжку зашоду безпросвітнього життя на Лемківщині.

— Товаришу Тарновичу — бувало, захопив до нас п. Тиктор, до редакції та питав (ми тоді „урядували“ при вул. Руській ч. 18):

— Буде хліб з нашої муки?

— Мусить бути! — падали тверді слова відповіді, — Лемки вже давно чекають на свій часопис.

Тяжкі були початки, але віра в успіх додавала розмаху й запалу до праці.

— „Сьогодні чомусь наш лемко (з наголосом на „о“) забандурений, нічого не одержав з пошти“ — приповідали собі товариші праці, Др. В. Калина, або проф. Л. Чубатий.

Але, як прийшли перші листи, почали зголошуватися передплатники — не було кінця радості, яка всіх полонила.

Якщо дехто снував би собі, що могли бути легкі непорозуміння між нами та видавцем, або навпаки — цим відповідаємо:

— Ми всі люди; та люди взаємно собі вибачають. Зрештою наше життя тає складне, що люди мусять собі піти на уступки — оце й штука чесного життя. А ми, що з правдою йдемо до наших Сестер і Братів у стіп твердого Бескиду, ніколи інакше не будемо поступати.

Правдою є те, що Лемківщина запине великими буквами основника „Нашого Лемка“ та першого видавця, громадянина Івана Тиктора, бо він дав можливість синам Лемківщини під своєю дбайливою опікою мстити шлях до великого діла.

— Підлий був би цей свіач, що засіває родюче зерно в ріллі, а не відчуває вдяки для господаря, який в пору післав його діти є зерно.

Вважаємо нашим милам обов'язком, в імені Лемківщини, скласти прилюдно ширю подяку основоположнику та першому видавцеві „Нашого Лемка“ за його жертвенність щодо справ Лемківщини, та Хвальній Редакції „Нового Часу“ за палкі слова заохоти до дальшої праці та бажання ще кращих успіхів!

Віdpовідаємо нашим лемківцям звичаєм: Хай ся любить — взаємно, взаємно!

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ.

Що чувати в світі.

Польська політ. партія „Стронніцтво Народове“, що їдтить на протижидіськім конику та рівночасно найбільше відає на українців, зорганізувала цими днями багато віч, на яких ухвалено домагання, щоб усі жидіські часописи в Польщі були друквані тільки на жидівській (жаргоновій) мові. У Варшаві викрила поліція „зłodійську гімназію“ в мешканні одного старшого зłodія; поліція ввійшла до мешкання саме в тій хвилині, як отой старий зłodій вчив 12 молодих зłodійчуків штуку розпорювання вогнетривалих кас. Зłodійський „професор“ і його учні номандрували до Іванової хати.

В Совітській Расії. Зі 120 тисяч усіх церков на терені „большевицького царства“ зруйновано за останніх 20 років кругло 60 тисяч. Крім того багато церков замінено на музеї, реставрації, театри, а навіть на скляни. За той час арештовано, заслано або розстріляно 46.800 священників. З прикордонних смуг у підсовітській Україні виселено недавно та заслано в холодні нетри Сибіру біля 50 тисяч українських селян. День-у-день, як пишуть часописи, в Україні арештує червоный сатрап Сталін українських націоналістів-самостійників і люто з ними розправляється.

В Румунії. Москва-комуністичні лудожери хотіли цими днями зглядити зі світа високого совітського урядовця совітської амбасаді в Букарешті, українця Бутенка. Але Бутенко перехитрив чигачючих на його життя висланників Сталія й потайки втік аж до Риму. Тут Бутенко заявив, що дальше своє життя посвятить боротьбі з комунізмом і за самостійну Україну. Дружина і син Бутенка находяться в Ленінграді. Ім загрожує розстріл. Справу Бутенка зацікавив підлий світ.

В Німецьчии. Цими днями провідник німецького народу Гітлер вголосив у нім. парламенті тригодинну промову, який зі зацікавленням прислухувався весь політичний світ. Обговорюючи відносини Німецьчии до поодиноких держав, Гітлер домгався звороту кольоній, черговий раз підкреслив своє вороже становище до совітської Росії та заявив, що в Еспанії повесть з комунізмом вирішну боротьбу. Оборонюм Німецьчии перед неприхильними її державами: буде — сказав Гітлер — вогонь і залізо.

НОВИНКИ

Дивуетесь, що нема ніяких вісток про ваше село? Напишіть про себе, тоді ми видрукуємо. Присилайте дописи й приєднуйте нових передплатників.

Виїхали до Бельгії на роботи. Недавно відїхав з Познаня транспорт 70 робітничих родин з Польщі на роботи. Українських робітників на цій виїзді не приймають.

Не рідкайте покищо книжки під наголовком „Як говорив Бескид“ тому, що ми мусли здержатися з друком цієї книжки на деякий час з незалежних від нас причин. Про появу цієї книжки у відповідній порі напишемо. Хто прислав уже гроші на цю книжку, має на своїй картотеці записане та як виїде книжка, кожному її вишлемо.

Тільки освіта й виховання забезпечить майбутнє Народу. Тому не жаліймо датків на освітньо-виховну працю „Прогресі“.

Полекші при іспитах на ремісників челядників. На основі проголошеного міністерського розпорядку кожний термінатор має право здавати іспит на челядника. До подання, проголошеного до ремісничої палати, термінатор залуцає свідоцтво покінчення науки, зглядно свідоцтво перебутої науки в ремеслі та посвідку, що в часі, коли термінатор був „у терміні“, не було в даній місцевості дповняючої фахової школи, або що термінатор з браку місяця не міг до той школи ходити. Ця полекша важна до 31. грудня цр.

Помер підчас балю. В Свяноці помер на удар серця підчас мищанського балю в читальні суддя сяницького Окружного Суду Якуб Штерн; він залишив жінку й сина.

Поліцаї мусять бути чемні. Головий командант поліції генерал Кордіян Заморський видав розпорядок, що поліцаї мусять бути чемні не тільки в службі, але й поза службою. Розпорядок підкреслює, що поліцаї повинні бути дуже чемно у прилюдних місцях.

Старство в Рясеві припинило діяльність „Луга“ в Бонарівці, подючи як причину загрозу суспільної безпеки. Товариство внесло рекурс до Воєводства.

Плюги не переводяться. Прикінці січня відбулися вибори соліста в Тиряві Волозький, повіт Сянік. Самі вибори пройшли спокійно, але по виборах вечером „панове“ радні так паничили, що треба було їх аж на тачках відвозити до хати. Гарно починається урядовання... буде лад у селі... ага!

Передплатники в Америці й Канаді вже присилайте передплату; ми не можемо вислати нашого часопису за післяплатаю тому, що нам треба постійно багато видавати на поштові значки, щоб часопис „Наш Лемко“ дійшов до рук Читачів за Океаном. Не жалуйте одноразового видатку в році, а будете точно знати, що нового діється у Ваших рідних старокраєвих селах. Присилайте також на пресовий фонд і на книжку Вашим братам на Лемківщині. Кожний сотик це одна цеглина в будові культури й кращого завтра нашої Лемківщини. Весело Вам стає на душі, коли згадаєте нашу дорогу Лемківщину, де Ви росли й жили, та ще краще будете почуватися, коли заплатити передплату, часопис „Наш Лемко“ буде сталим гостем у Вашій хаті.

Наступ на Лемківщину. Вчас коли „Рідна Школа“ почала організувати плєбіцит за рідною мовою навчання у школах, а „Прогресі“ організувати курси для неписьменних — наші „приятелі“ почали по селах, здебільшого по школах, закладати і свої курси для неграмотних. Підчас лекцій, вони старуються опльовувати все, що лише, українське, м. ін. Гетьмана Б. Хмельницького представляють, як розбишача, що задля дівчат розпочав війну з Польщею і т. д. Одночасно культурно-освітня праця зустрічає на великі перепони. Наприклад в Бірчанщині не дозволили відкрити ані одного „Лугу“ на висенес 8 подань, а зате всякі „жулька“ ростуть, як гриби по дощі. На добавок в останніх часах наші „приятелі“ почали поширювати на Лемківщині шляхецьке баламутство. До чого то все завезде? „Неділя“ ч. 6.

В Скобельці на Волині, горохівського повіту невідомі злодії

вкрали з церкви позолочувану чашу. В Деревлянах, рівненського повіту арештовано 10 осіб під замітом комуністичної діяльності. Поміж арештованих є 4 жидики та 6 збаламучених тими жидками українських селян.

.....

ВАШ БРАТ,
який ходить до школи,
потребує постійної помочі
у вихованні!

„ДЗВІНОЧОК“
дасть йому цю поміч.

Передплатуйте „ДЗВІНОЧОК“
Львів, ул. Косцюшка 1 а.
Річна передплата 2 зл.

.....

Як жиди собі допомагають. Жидівський зїзд у Вашингтоні подав до відома, що зі самої Німеччини вимігрувало від часу влади Гітлера 40 тисяч жидів до інших країв. На це жидівська агенція видала 1 і пів мільона доларів. Загалом жиди цілого світу зїбрали на свої потреби 55 мільонів доларів; з цього 31 мільонів на поміч жидам у Палестині, а 22 мільонів на жидівський народовий фонд. Жиди в Америці зложили 19 мільонів доларів своїм одновірцям в Європі. А як наша еміграція з Лемківщини...?

Пісня Бескиду, перша народня лемківська пєса на 3 дії зі співаним й танками І. Шевчика й Ю. Тарновича. — Український Народний Театр ім. М. Садовського у перезді через Львів дав у Львові виставу „Пісня Бескиду“. Про цю виставу пишуть українські часописи, що „Пісня Бескиду“ — новина в нашому театральному репертуарі. Акція пєси відбувається у лемківських горах, у часах Хмельниччини. Боротьба за звизволення села з панщини, де перед веде отаман збійників, Петро — це зміст пєси. До того дочка місцевого поміщика-графа, залюблюється в отамані збійників та покинувши свого нареченого ротмістра проти волі батька виходить за Петра. Оця остання подія дала авторові нагоду ввести в пєсу цілий образ лемківського весілля, що є найцікавішою частиною пєси.

Книжка вже друкується й буде коштувати для всіх точних передплатників тільки 60 гр. і 30 гр. на поштову пересилку для всіх прочих 2 злоті. Присилайте передплату а буде мати гарну книжку.

Новосандеччина Князеві нашої Церкви.

Ваша Ексцеленція!

Лемки України Новосандецької Землі, зібрані сьогодні з нагоди Свята „Просвіри“ в Філії Товариства „Просвіта“ в Новому Санчі, у відповідь на напад посла Войцеховського, осмілюються зложити Вашій Ексцеленції вияви снівської любові й привязанія, враз

з щирими молитвами до Всевишнього, щоб дарив Вашу Ексцеленцію здоров'ям і Своєю благословенням на „Многі літа“, в праці для вічної Його слави та добра Церкви, й Українського Народу.

Новий Санч, дня 20. лютого 1938

Слідують підписи

В Рудках арештовано сільсько-го листоноша за те, що вкрав 635 зол., підписуючи фальшиво адресатів на грошевих переказах. В Золочеві закінчився великий процес ОУН (Організація Українських Націоналістів), 18 підсудних засуджено по 3, 4, 8 і 12 років тюрми.

Вже й дерево крадуть. У Риманівській Завадці, коло Дуки вкрали Теодорві Челакові три ялиці, вартости понад 100 зл. Дехто каже, що злодії були з сусіднього села Тиляви, бо там є ще деякі, що збаламучені наперед православ'ям, захоплювалися „комунарськими“ науками, вважають, що „твое то й мое“. Стережіть таких і навчайте їх культурного життя та пошани чужого майна. Виполняйте комуну з кожного села. Комуна заграда нашого життя. Проганяйте з сіл комунарських агентів.

Не паражуйте нас на непотрібні видатки й окремі пригадки за „Глостроаану історію Лемківщини“. Просимо негайно при висилці переділати слати належитість за історію та другі книжки. Ми не ховаємо грошей до каси, тільки вживаємо їх на друк чергових книжок.

Тому й Ви старайтеся совісно врівняти свої зобов'язання щодо Видавництва „Наш Лемко“.

Не вільно. Недавно заявив посол Др. Степан Баран у дискусії над бюджетом міністерства справедливости між іншими: „Кілька днів тому цензурно-адміністраційна влада у Львові подала до відома редакціям українських часописів, що від тепер не вільно під загрозою конфіскації й дальших кар уживати слово „Галичина“ й слово „Галицький“. Це слово історичне й донедавна живило його також Поляки. Нема закону, що касуваби це назву. Українці не відречуться тої історичної назви“.

Польського народовця Добошницького, який zorganizував збройний напад на Мисленце, за судили у Львові за напад на постерунок поліції на 2 роки арешту з зачисленням слідчої в'язниці.

Хто черговий? На ювілейній „Дар Просвіті“ зложили Громадяни села Улюча над Сяном і передали до головної каси Матріного Товариства „Просвіти“ у Львові квоту зі збірки 25.99 зл. Боже залать!

...дороги під ногами не чую; в голіві таранами пере... Гик... гик...

— Переночуємо в шопі лісного... я... ледви гусли держу, так тяжіють...

...Було багато народу, співали, йли, тили, гостилися, цідувалися... Весілля...

А сваха розносила поміж гостеньких повні полумиски печеного, смаженого, вареного й припиканого... Істи, пити й мачати... До того пишна, як біла рожа, молодий з копичастим полумиском перид музикантів, з прирукою:

— Ванюсю, Павленьку від мене пончка, ще одного румяного... Ще... Я ж сама їх смажила... Які ви оба вродили, аж за серце бере...! Не гордіть, ще пончка... просила.

СВЯТОЧНЕ ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ „ГОСПОДАРСЬКОЇ РАДИ“ У ЛЬВОВІ.

В суботу 12. П. відбулося перше засідання „Господарської Ради“ трьох південноєвропейських воевідств. „Господарську Раду“ започаткував теперішній львівський воевода п. Білик. Вона має оформлювати й давати напрямні економічному життю трьох воевідств: львівського, тернопільського й станиславівського. Перше засідання „Господарської Ради“ відбулося дуже святочно в салі міської ради при участі представників уряду: віцепрем'єра Е. Квятковського, міністра Понтовського, мін. суспільної опіки Косцялковського, мін. комунікації Ульріха, віцеміні. військових справ ген. Литвиновича, віцеміні. промислу й торгівлі Соколовського, суспільної опіки Я-штетембського та залізничі Пясецького.

В засіданні „Господарської Ради“ взяли участь представники всіх господарських організацій на нашій території, послі, сенатори й запрошені члени. З українців входять в члени Ради 13 послів і сенаторів та представників, а самі сен. О. Лудький, Мирон Лудький, інж. Анд. Палій, інж. Ю. Павлівський, Яр. Скопяк, А. Терпільяк, Ю. Шепарович, І. Шепарович, та др. Е. Храпильовий.

Ю. Тарнович: Історичні пам'ятки в західних Карпатах, Бібліотека Лемківщини ч. 4, стор. 1—120, дня 2 зл. Замоваляти в Адм. „Наш Лемко“, вислати розр. переказами ч. 141. гроші, тоді Адмін. оплачує порто.

Пончки, пончки...

Два приятелі зроду, Ваньо й Павло минули вже місточко Зарчин, як над одрехівським лісом усміхнений місячок викотився з маля на Баб'яних грядках. Уже й квочка розсіяла довкола себе малі курята звізда, та великий віз підіхав св'єм зоряним димцем аж під саму коспулу небесних просторів.

Ваньо й Павло, оба найкращі гудаки в горах, мусіли завтра комити отаву на своїх клинцях, тому відогравши кінецький весільний марш гостям і молодим на весілі на Бзянці, кривульками збивали дорогу до свого села.

— Даліше не піду, я знеможний... — рече Павло до Івана, — й

...Ба! Але сонце не ждало. Воно на чотыри ялиці вище ксенгой тополю підмикалося на небі та здорово прикочало в спину сонних Ваня й Павлуна. Прокинулися зі смачної гостини наші гудаки.

— Хе, хе, хе! А ти що? — вирячив Ваньо очі на Павла. — Ти щільй замузаяний конячками.

— А ти краций? Біля тебе аж повно порозкушуваних ківських пончків!.. відтвся Павло.

— Ага, чекай! Як воно було? Та же ми були оба на весілі. Я й ти й пончки... Я пив та й ти пив... Але звідки конячки в тебе й в мене? — Добре, мені снилося, але чи й тобі снилося?..

Євчин Зять

Наші реферати.

ЯК ОРГАНІЗУВАТИ НАШЕ СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ?

Людина — соціальне ество, призначене не тільки до одиночного, але не менше теж і до суспільного життя. Суспільне життя — це організоване життя в якійсь людській збірності. Збірнота ця складається з поодиноких членів, має в своїм проводі авторитет, та означені, дібраними середниками й методами стремити до означеної, спільної цілі. Вона має завдання забезпечити якусь збірну користь і щастя членам. Чим краще організоване, та ширше розбудоване суспільне життя якогось народу, його части, зглядно підрайної збірноти, тим вище стоїть його національний і соціальний, духовий і матеріальний добробут.

Доброї й справної організації суспільного життя потреба доконе й нашій українській Лемківщині. В протилежному разі вона не тільки, що не буде національно рости та розвиватися, але буде мусіла впасти й пропасти під ударами посягаючих на неї, ворожих сил. Однак тут виринає питання: На якій платформі слід це збирне життя організувати, які суспільні галузі й діянки має воно обняти?.. Відповідь дати в послідовних вище уступах, з яких першій затитулюємо:

Релігійна — церковна діянка.

Це перша платформа, на якій мусимо організувати наше суспільне життя на Лемківщині. Вправді ініціатива та початковий директивний (вказівки) в організаціях цього роду належать з природи речі до місцевих, церковного проводу. Цього в засаді ніхто не думає заперечувати, квестіонувати, ані оспорювати. Однак тому, що цей провід спочиває тут у чужих, не наших руках, та це й тому, що він не відповідає зовсім належним на нього, релігійно - церковним, місійним завданням, — (бо відпочивати цілими днями, а відтак спитатися по обіді, чи є що до підпису, та підписувати готові акти, не значучи часом навіть їх змісту, зглядно видавати декрети усунення з парохій й суспендування українських священників — це ще ніяка, релігійно - церковна, організаційна й місійна праця!!!..), — вкінці тому, що він приступив енергійно й завзято до реалізації як раз протилежних цілей, ініці-

тиву й переведення організації на повидій діялці повинно тут взяти у свої руки само наше віруюче, українсько - католицьке громадянство!.. До ділової програми релігійно - суспільної праці на згаданій області повинні в практиці ввійти такі конкретні форми церковно-суспільних організацій, як:

1). Церковні, мужеські, жіночі та мішані хори, які відповідно до реальних спроможностей та місця — повинні повстати в кожній парохії. Вони вираблюють організаційний хист у молоді, та причиняються до звеличення церковних Богослужень.

2). Релігійні товариства й братства, з поміж яких одні треба реактивувати (оживити), а другі по-закладати, та їх уміло й з духовною користю для членів і для цілої парохії провадити.

3). Католицька Акція, якої кличі й ідеї — мимо того, що зі „Здрою“ ніякі вказівки, ані інструкції в цій переважній, церковній справі не виходять, — треба при помочі добрих книжок, відбитів, українсько - католицьких видань і преси популяризувати та поширювати між народом.

4). Тожественні річніці, звязані з нашою церковно - народньою минущиною, прим.: а) Річніці св. свещеномуч. Йосафата й Унії; б) Тристаліття смерті митрополита Величина Рутського; в) Дев'ятьсотліття проголошення Пресвітері Богородиці Царицею України; г) Дев'ятьсот п'ятдесятіття хрещення України - Руси. З нагоди всіх тих річніці слід відправляти торжественні, церковні Богослуження, скликувати сходи, давати реферати й відчити, урядувати релігійні концерти та представлення, — взагалі в католицьким і національним дусі освідомляти та духовно розбудовувати нарід. Коли б зприводу обходження тих річніці наступили деякі реперсії зі сторо-

Нема доброго сидання
без кави з цикорією

ЛУНА

яку виробляє єдина українська
кооперативна фабрика

Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська 188.

ни змоскаличеного „Здрою“, то сейчас відловідати на них рекурсами до Апостольської Столиці.

5). Марійські Дружини Молоді, Круги Української Католицького Союзу, та інші, католицькі організації й товариства, які розвинуть і поглиблють не тільки само організаційне життя громадянства, але звязувть його тісно з Церквою, забезпечать його передтакими видьвітами „русской“ лжекультури, як денационалізація, протикатолицька схизма й безбожницька комунa, та скріплять його в здоровій, католицькій свідомості, вірі й обичаях.

Національна, культурно - освітня діянка.

Організація суспільного життя наших українських Лемків на національній, культурно - освітній діялці повинна обняти такі царини, прояви й форми суспільної праці та діяльності:

1). Читальні Товариства „Просвіта“, які належить статутново закладати по всіх наших селах на Лемківщині. Притоку до цього повинно спеціально в біжучому році дати обходження 70-ліття Мартироного Товариства: „Просвіта“ у Львові. З цієї нагоди треба скрізь по лемківських селах урядувати „День Української Культури“ з відповідно дібраною, доцільно уложеною, та справно переведеною програмою.

2) Товариства „Українських Народніх Домів“, які мали б не тільки ставити домки той самої назви, але теж у рамках своїх устале-них, статутівних управлень провадити якусь спеціальну, суспільну працю між народом. На примір виконувати в розтягати опіку над немічними й хорими, давати в потребі захист для старців, опущених і сиріт і т. д. Свої кімнати повинні вони винаймати для уряджаних у своїх селах, збірних, культурно - освітніх імпрез, давати в них за відповідною оплатою приміщення для місцевих, культурно-освітніх й економічних установ.

3) Прилодіти, для всіх селян доступні бібліотеки й випозичальні книжок так при читальнях „Просвіти“, як і при „Українських Народніх Домах“, кооперативах, та інших суспільно - народніх установах. Ці бібліотеки повинні набути й скомплеувати якнайбільшу кількість добре оправлених, пожиточних і законом (цензурою) дозво-лених, українських книжок різного роду, публікацій, брошур і часо-пи-

сів. Зі статутово унормованого визначення й читання книжок зі згаданих бібліотек повинен з хісно користати весь читачий загаль кожного, дотичного, села, та іншої місцевості.

4) **Ободження** відповідними сходами, відчитами, промовами, концертами, представленнями всіх більших і замінлих в житті народу, **національних річниця**, як Шевченківських, Шашкевичівських, (прим. Сталіття „Русалки Дністрової“), незалежницьких, (прим. 22. січня), визвольницьких, (головно 1. листопаду), просвітянських, та інших.

Виховно - шкільна діялка.

В організаційній праці над оформуванням суспільно - громадянського життя слід теж окремо узглядити малу й підрастаючу дітвору. Елементарне обраування нищу, книжкову освіту, а заразом вступне підготування й виховання до суспільно - громадянського життя повинні її українські, лемківські багьки дати, — (незалежно від недовмгаючої тепер, прилюдної школи), — в таких суспільно-виховних організаціях, як: 1) **Дитячі Садки**; 2). **Захоронки**, ведені через наші Сестри Службениці, зглядно Монахині; 3) **Кружки Рідної Школи**, які зайняли б навчанням шкільної дітвори через вчителів української народности.

В таких щиро народних, суспільно - виховних організаціях й установах одержить наша українська, лемківська дітвора найвідповідніше, елементарне обраування, конечний, старанний нагляд й опіку, та здорове виховання так на релігійно - моральних, як і на національно - громадянських основах. Інакше ця дітвора й підрастаюча молодь переважно здичіє, та стане відтак або дуже тяжка, або взагалі неспосібна до якого організаційного, суспільно - громадянського життя.

Господарсько - економічна й станова діялка.

В організуванні суспільного життя громадян не можна поминути мимоходом **господарсько-економічної та становой діялки**. Розумна та доцільна організація, усполнення господарського життя дає матеріальну силу й незалежність громадян. Тут належить узглядити такі життєві господарсько становой організації, як:

1). **Кооперативи** — (ріжного роду), які слід закладати по наших лемківських селах в залежно-

сти від Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, зглядно в порозумінні та в тісній контакті з ним на теренах, на які його статутує управління після закону не сягають. Кооперативи, якщо розуміється — є добре і фахово проваджені, приносять не тільки матеріальні користи уділовцям не тільки незалежують селян від чужих крмиць, але теж призвичаюють їх до громадянської, збірної праці й солідарности.

2) **Промислово - торговельні Спільки**, а це для: а) Гуртовного збуту розготи худоби, коней, безрогов, овець, домашньої птиці, для раціональної організації виробу й збуту предметів домашнього промислу; б) Для збірного, рентовного закупна штучних назовів добірного, засівного насіння, удосконалених і солідних, господарсько - рілньчих і ремісничих знарядів і т. д.

3) **Кружки „Сільського Господаря“**, які поза ознакомянням селян з раціональними методами управи ріллі — повинні їх теж захотити про щільництво, огородництво, садівництво, риболовля, ловештво, ріжного роду ремесла і т. д. Вивченням знов же таких чинностей: як куховарства, ручних робіт, домознавства і т. д., повинні при допоміг відповідних курсів зайнятися дотичні, жіночі, становой організації.

Спортивно - руханкова діялка.

Багато суспільного вироблення, дисципліни й знаєня приносять — попри культуру й удосконалення фізичних сил — **спортивно - руханкові товариства й організації**. Тому було б великою шкодою поминти їх при організуванні суспільного життя громадян. Тут нале-

жать: Січ (давніше), Соколи, Луги, Пожарничі Товариства, Спортові Клуби і т. д.

Свою статутову діяльність мають загадаї товариства виконувати через такі збірні чинности, як: сходини, збірки, вправи, забави, прогульки, спільні організовані виступи в часі рілньих, релігійно-церковних і національно-культурних торжеств, зїздів, свят і т. д. Такі організації й товариства гуртують молодь, яку вони приготувають і заправляють якнайкраще до збірного, раціонального організованого та дисциплінованого, життя й діяльности.

Так у короткі представляються способи, методи й форми, при допоміг яких треба усполнювати й удосконалювати наше прилюдне збірне життя. Як то інакше виглядали б наші лемківські, українські, гірські села; як високо піднісся би їх загальний, духовий й матеріальний добробут, їхня культура, національна відпорність і сила, якщо хоч незначну частину начеркеної в горі програми переведеноб у життя!!! Розумне й всесторонне усполнення нашого прилюдного, громадянського життя, створило б з наших гір одноїлий, гранітний моноліт, від якого без найменших осягів — відбивалися б усі зазіхання й наступи....

Зарічний Юрко.

ТИРІВА СІЛЬНА К. МРИГОЛОДУ.

В останню неділю січня ц. р. відбулася спільна Просфора в нашому селі. Частина свідомих, культурних Громадян весело проводила торжественний вечір у своему кружку, а деякі, що ще досі не протерли своїх очей, наче нетлі до світла, так вони линнули до свиху й пива (висушили до дна майже три бочки пивьська!). Це страшний проступок у сьогоднішній безвихідній порі смоктати свиху — а глянь один з другим — чи твоя дитина, або менший брат має черевичення й книжку — а ти сам один лопкаєш у хаті півну бульбу аж лящити — а на свиху з під сєрця матері видереш! Як вас назвати — коли спячатешся нещасний брате? Чи не бачиш, які часи? Не краще культуру до хати приводити, як шукати гіркої розради, чи може забуття в порції? До того — як зачуваємо й ті, що повинні берегти мораль у селі, вони теж брали участь у пияченні. Лихо вам буде!

Українець.

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА К. СЯНОКА.

Дня 9. січня ц. р. урядила Читальня „Просвіти“ спільну Просфору (яликну) в церковній домівці „Бляхівка“, щерть виповненій — біля 120 осіб. Завдяки Виділові Читальні яликна виийшла величаво; були теж гості з сусідніх сіл — Ракової, Голучкова та Роспуття, на яких це торжество зробило велике вражіння. Знов же в дні 16. м. м. місцевий аматорський гурток виставив на сцені „Вифлеєську Ніч“, в якій всі аматори якнайкраще виявилися зі своїх роль. Цю виставу підготувала п. Гараска Теодозія, за що Виділ Читальні „Просвіти“ оцінює дорогою складає щиро подяку.

Загальні Збори Читальні „Просвіти“ відбулися дня 30. січня ц. р. при участі 38 членів. Вибрано новий Виділ. Зацікавлення просвітніми справами в нашому селі доволі слабе, тому частіше повинен дехто з філій „Просвіти“ заглянути в нашу читальню з відчитом, або рефератом.

БОНАРІВКА К. СТРИЖОВА.

Заходом Ради Кружка С. Г. у Бонарівці відбувся для членів Кружка 10-денний господарський курс (І. П. до 10. П. ц. р.). На курсі викладав інж. Василь Созанський зі Стрия, б. редактор часопису „Український город і дріб“. Наука обіймала: птахівництво (годувля курей), крилікарство, годівлю й планання домашніх тварин, виправу шкірок, городництво, садівництво та інші предмети з обсягу господарської діялки. Участь на курсі брало щодня 50 курсантів, та двоє з Ванівки. Наприкінці курсу поставили члени заложити збіжєвий шпхлір, з комітетом 7 громалян. Одночасно заходом місцевого Кружка Союз Українок у Бонарівці під проводом п. Марії Гулак з Львова ветьється курс куховарства при участі 23 курсанток. Наука відбувається в хаті проф. Михайла Голяя. Іде теж підготовка до торжества пісні.

КОМАНЬЧА.

Дня 19. січня ц. р. дала Читальня „Просвіти“ виставу п. н. „Вертеп“ і „Святання в мішку“. Вистава випала добре, численна присутність людей свідчить про живе заінтересування освітньою працею. Помагай Боже!

ПРОСФОРА В НОВОМУ САНЧІ.

В неділю 20. лютия ц. р. відбулась у домівці Філії Товариства „Просвіти“ святочна „Просфора“, яка випала надсподівано. Оце був вечір, справжнього радісного родинного настрою олядо великої Української Родини. Гості, що зіхалися з далеких міст і доокочичних сіл, перед входом до домівки заспівали коляду, як привіт Господарів хати. По посвяченні Просфори співав дуже гарно хор і пляли палкі слова промови. Особливо рішєно зприводу напасти посла Войцєховського вислати письмо до Екскєлєнції Митрополита Кир Андрея Шептицького з доказом вірності нашої Церкві та синівської любови для Найбільшого під сучасну пору України.

В часі вечєри вийшла на салю оркєстра, яку всі привіли привітали з великою втіхою. По вечєрі слідувала щира подяка любім Гостям, що хоч далеко було їхати, численно явилися, щоб своєю приязністю зєдлечити цей торжєственный День у житті Новосанєдечам; подяка кінчилась словами: „молитвою почали ми просфору й молитвою закінчимо“. Всі гості встали й відспівали „Боже Великий...“ Відтак при звукках оркєстри забавлялися всі аж до білого рана.

З нагоди Просфори призначєно з добровільної збірки 10 зл. на Українську Личницю ім. Шептицького у Львові, 10 зл. на добродійні цілі та 6.52 зл. на прєсовий фонд „Н. Л.“. За щєдрий дар на культурні потреби Українського Народу складаємо Всім Жертводавцям щирю подяку „Боже заплять“. — Редакція.

ДЕШЕВІ

машини до шиття, то вічний клопіт з постійними напрямками. Звільнить Вас від нього й дасть повне вдоволення тільки машина найвищої якості марки „ПФАФФ“

Незначно дорожча!

Стократно ліпша!

Гєнеральне представництво і продажа

Юліян Ломага

Львів, Валоа 11. Тел. 228-70.

Прецизна направа машин у власному варстаті.

ТУРИНСЬКО К. КОМАНЬЧІ.

Кружок „Рідної Школи“ відграв 19. І. ц. р. штуку п. н. „Арендар“, яку товторив у селі Явірнику й Прилуках у чергових неділях. Найкращє виявився зі своєї долі Бурия Фєчєво, Хаупа Василь, Краєвник Петро й Микола, Кравчишин Олєкса, Мааур Маруся, Кошик Гриць й другі. Туринчані старайтеся про власну домівку; відганяйте зі села національну темраву та бережіться перед комуністичною наволоччєю.

КРАСНА К. КОРОСНА.

З хвилиною, як місцевий Кружок „Сільського Господаря“ найшов у власній привітній домівці, та дістав зо свого вжитку викінєнє вже салі велнчавого Українського Народного Дому в Красній зв. Коростєнцєю — від тоді, то є з кінцем листопада 1937 р. і прає в Товаристві перейшла на правильний шлях. Всі Члєни Т-ва в числі 116, у тому багато жіноцтва, сходяться кілька разів на тиждєнь до своєї домівки, відбувають спільні гутірки, голосно читають часописи, книжкє, слухають радія, відбувають прози, щиро, з великим запалом працюють над освітньою та культурною сторінкою так своєю, як і своєю Товариства.

Вже виоротіці виявлялося, що дотєперішя прає є замала, що треба уладити якийсь курс. Тому то дня 25. грудня 1937 р. рішили члєни Т-ва уладити зараз по Різдвяних Святках практичний господарський курс, а саме курс кроу та шиття, трикотарський і куховарський. При заложєнні цього курсу руководилися члєни цим, що від багато дінчат служити по різних закутинах краю, аж у Львові, або Кракові, та дєінде, тому й знання куховарства для них є дуже потрібє, та через те дівчина відразу дістане більш винагороду за свою праєю, маючи вже підстави з тої діялки, як рівнож і старші жінки проявили охоту навчитися добре варити. Крім, шиття та трикотарство рівнож є дуже потрібні, бо народня ношє вже серед них зовсім заникла, вє, що тільки живє, ходить вбранє по мієйски. І вже дня 10. січня ц. р. приїхала зі Сянока інструкторка п. Володимєра Мричківна та почала курс. Спершу записані було понад 40 осіб, Але несвідомі збаламучені москвофлє в своїй чит. Качковського оголошили, що вони також такіх курсє будуть провадити та почали страшити курсанток, що по скінєнєні курсє, кожнє з них буде ще допла-

чувати по 10 або 15 зл. за той курс. А треба знати, що курсантки платять тіжки по 2 зл. місячно. Не може це поміститися в головах деяких місцевих москвофілів, що з такою місячною оплатою можна успішно курс такій провадити. Несвідомки в осені м. р. уладили були також «кухарський курс у Ванівці, одначе з оплатою по 10 зл. місячно віт собі! Мимо всего на курс у Красній ходить таки 28 курсанток, зокрема один хлопець, який хоче вчитися на кухаря. Цей курс триватиме около трьох місяців. Слід ще загадати, що праця там відбувається правильно кожного дня, частина курсанток в одній салі є занята шиттям та кроєм, а в другій салі друга частина курсанток куховарством. В І-й год. в полудне всі враз зі своєю інструкторкою сидять за спільним столом та їдять обід. По обіді праця відбувається ще деякий час, курсантки потують собі до своїх шитків у який спосіб варитись страву та роблять приготування на другий день. Курсантки з відділу шиття та крою виготовляють собі самі піг проводом учительські форми на блокнот чи суколки, описля краюють матерію та на машині, яку мають на курсі, викінчують свої роботи. Тепер неодна з курсанток бачить, що наука, хоч з початку тяжка, не

їде в лів, а навпаки знання та охота до праці збільшуються, між курсантками зробилося єдність, товариське відношення, тому всі висловлюють повне признання своїм проводом.

СТРАШНІ ЦИФРИ.

У Львові відбувся в днях від 11 до 13. П. відродженецький курс. Українці з Наддністрянщини й Волині пропили й прокурили в 1936 році понад 122 місіни золотих. За ті гроші, пропиті й прокурені тлячки в одному році можна б видувати 19.000 фабрик, в яких знайшло б працю найменше 100 тисяч робітників, можна б остворити 20.000 крамниць, поставити 2.00 двоповерхових домів, купити 130.000 гектарів землі і т. п. З того виходить, що якби так Українці бодай кілька літ здержалися від пиття й курення то в короткім часі стали б одним з найбагатших народів світа.

З Ясла повідомляють, що в місцевостях Граб, Оженна й Вишовадка, появилася таємнича недуга, на яку захворіли три особи. Окр. лікар із Жмигороду, що обседавав хорих, заявив, що це мабуть недуга мізкових болон, т. зв. Гайме Медіна.

— 0 —

Сто прутиків.

— Параска не хоче свого буркарта посилати до корпатуви. Васьо все до Гершка заличат.

— Одкрут уха сомарьови! Ний знаєт, што гнеска лем од свого тра кнушавати.

— Та нетак зробиме. Битком і шляком нігда далеко не зайдець. Уптиним приказом розуму наездзі неженеме. Почкай, я мам раду. Шитки ся збоят. Не вірши? Здрите! Як ем Михав Суджиків, так одженеме біду од села. На штири вітри, з кресесом.

— Ве, ле, яку раду парібоцьку завелі!

— Гуриш свій нй Юрко Евчин, тот з горішнього кінце, біля каплички, напроти двора. — Я вам поможу. Добрі жєсте зачали. Так не од гнес трібувало бити. Ми зах хліб їме? Чи ми не до такой роботи? Давно ем ти в своїй голові укладав, што так дале не мус бити. Подумсєме на загонах. Іншу газдівку час пічути. — Браге! Інши люде юк дачю в себе ряд завелі, лем ми шитці заедно на штоси ся отягаєм. Час забити о Гамеріці,

до Франції тижєк не легко, а до Німця лем — дай покій, — нйя не гварю! Нас не озмут, не бієсь. Ми си в горах Гамеріку зробиме. Нашу сільську Гамеріку. Таку крас, аж ся свіг змуде.

Смоле, смо! Што він повідат. Барс ем ошкний знати, што то він видумєць? — Певні дакий діамант до скаля викраєв?

— Не розуме, а наши руки й шитки граз голови не гардіший діамант? Тож слухайте. Нас у селі парібоць є чотирдєсат і тько біше десєт, ци девят дівчат. А што ми рбїме? Кадї котрой! А нйч уперед! Лем гєє на старім кроці. Як товди, што з Гамеріки поміч ишла. Днес сами собі даєє дом поміч. Кождий з нас даст роботу на місяц пів золотого й кожда дівка. Разом буде сорок срібних. Ваня Наліснєикового випрєме до міста на майстра обучатися. Будеме го за наши гроши вчити, а пак він верне й буде нам силат оддавати й других вчити. — Ищи не всьой. Параска Онуфрєвна піде шити, вишивати, варити й радзати в жижі — навчатися. Пак она ровєснїці свої до розуму наведе. Петро

ДО ГРОША ГРІШ
НАПОВНИТЬСЯ Й КІШ І
ОСОБЛИВО, КОЛИ ЩАДІТЬ В
ЄМЕЛЬНИМ Банку Гіпотечнім
У ЛЬВОВІ, вул. Словацького 14.

ПОМЕР ВИЗНАЧНИЙ ДІЯЧ.

В п'ятницю 11. П. ц. р. помер у Львові Микола Заячківський, б. директор «Народної Торговлі», б. голова «Рідної Школи», довголітній голова «Товариства українських емігрантів» та діяльний член численних українських товариств і установ. Покійний народився 1870 року в Тишівцях, пов. Городенка, в селянській родині. До шкіль ходив в Колодзі й у Львові. Визначався погіпною владчею та тишівською прихильністю й пошаною. Підчас ситової війни російська влада вивезла його на Сибір, як закладника. Похорон Покійного був величавий. Участь у ньому взяв Преосвящений Бвдка в асисті 11 священств та неіроглядні маси народу. — В. Й. П.

— 0 —

Поливичи має сплат од брата — не буде дообєлячати третини, брат му даст нй ковальство — треба в селі доброго майстра до пугів; до Бзянкі навки не будеме хліб возити. — Ти Штефане зачав пасікувати, на діле село розведеш уліт, лісу й луч на кожного вистанє. А з кооперативом так згваримє ся, што за лежани гроши, розведем крам на шидячичну. Але кождий мусит удіт дати, як хоче свій хліб годлати. Нйч за дєрї без нашого постановку не піде. Од гнес кождой недїяг по вечерї, сходимєся в читальні, де она є, а нй, то в кооперативі, або в газдвий жижи на наряду. Почтайте газети, книжку, бо ся вечер довжит, й подїл роботи на цілий кождий день у тижні; де, хтє й што? Але граз, все вперед! Здрите, што нйхто ся ани не стямит, як ся нова Гамеріка отворит. Лем граз, заедно до одного, нйк повзді, зо всіма розумами! А пак вжакєме, што борше твердого дуба з корєня знити, як зогнути сєг прутиків на одно злучаних. — Меркуєте мене? Не шилово, лем великий мує!

Нанашко

Лемківщина в народніх переказах.

Велике озеро, у стіп Боцанських гірок, перемінювало в широку долину, коли ріка Висік вижолобила собі ширше русло та вода внаслідок цього принизилася свій позем. Зразу на цих гірках були окремі житла; в найкращому з них жив рід Деньків і Куземків. Орною господаркою не займався ні Денько, ні Куземко; вони жили з пастирства й паски. Але не легке було їх проживання. День за днем, рік за роком, непроглядною юрбою йшли тяжкі хвилини, падали важкі удари. Наша земля задилася слізини, вкрилася чорним серпанком суму. Непроглядні орди татарви повністю ринули на вільні землі, у стіп княжого Бескиду. Одні татари злетіли вочим стадом у сяницькі доли кризь дуклянський провал, а другі, як від Дунайця зайшовши в гирло Попраду, трупами вистелювали собі шлях на схід до княжого городу Сянока. Бескидські річки забаргалися українською кровю, а на тілах помордованих оселенців пир справляла татарва. Всі хутори, цілі села в Сяницьких долах у попіл вітри рознесли. День і ніч, ніч і день падало небо над Бескидом у вогні. Згоріли Юрйці, на згарщицах зросло село Попелі; трупом полонених жінок і цвіту молодого вместилося село Моцанець; не встоявся Манастир на Полавській Кичері, перед зрадою та навалюю дикої азійської орди. Чимраз більше й більше хилилося сумне сонце, жаж отгорвав села, пустила рідна земля. Тільки нечисленні, що завжди скрили свій добуток і себе в непроглядних бескидських гущах, останки перших княжих поселенців у лемківському Бескиді врятували своє життя. Вони встоялися, щоб знову твердим молодот сторіччя кувати кращу долю гір Бескидських...

З Ростюки Поливка, Зубейко зі Загуниня Левчик з Волі, Галечко з Липної, Налисник з Коростенки, Юрченко з Устя, Семанів з Тернавки, Гануляк зі Синева, Тарас із Полав, Медак зі Зарубок (сьогодні Завої), Князик з Криничі, Квочка з Гладішева, Миянич та багато інших не забули своїх дужих рук, щоб, хоч на згарщицах, але на своїй землі, городити нові хіжї та плести вінок нового життя. — Бо здорового зерна земля не приспаває. А тепле всіяне соненько, вгрівши чорну грудь матері землі, молодечим життям надаровує розорану скибу — з буйного колосся видати сочистий овоч.

Опустілі гори знову оживали. Тверда прадідська кров вралася до обнови. І знову зацокали топорі в бескидському пралісі, наинали свої спини круторогі воли, налягали силою в деревляні заніски ярма, доброю вперед з тесаним деревом... Гойкали свої майстри, аж голос лунав у ярах; примарювала дівтора зруби нових хат квітчаними вінками одвірки та причічки батьківської мозольної праці. У честь Бога, що дав своїм вірним ласку кращого ладу. — Від несподіваної напасти й нового горя... Найкращі дівчата в оселі вдягалися святочно й пахучими земами вкритий образ Богоматері обношали довкола зраорної рілі, випасченого ліса, та рідної оселі;

з набожною пісню: О Маріє, Мати Божа, нашего краю, з Ангелами й Святими Тебе величаю....

Вогні запалювали на ростайних стежках і над круччями Попрядових ярів, щор злу маруну відігнати, на прожиток своїх таборів, перед блудними вогниками, вадивниками, косматою дєбарною богиною, що перед раннім санцем спиває мед з росюю з лісових зел...

Лемківщина скорим гємпом наздоганяла свій основний розвиток, одначе вслід за розбудовою кращих економічних обставин, нова морока розстелювала свої драпіжні крила над бескидськими зворами. Жадоба легкого хліба, зависть і принизитість напливових елементів з чужих сторін, їх маячення про необосоване вільне заживання автохтонів у засяньських оселях, викликали в народі прояви самозбереження, оборони, свого майна, святости своєї рідні, пошани віри, прадідніх звичаїв, обичаїв, вірувань; воно проявлялося в численних збійницьких чинах. Про часи й збійницькі події заховалися до сьогодні різні перекази на Лемківщині. Одні оповідають, що в печерах на Лемківщині є поховані великі скрині зі золотом, сріблом і дорогими каменями; другі знову вказують, що на верхах бескидських гір під великими скалами закопані збійницькі гроші. Лемківські збійники мстилися за зраду своїх братів, грабили багачів, а гроші роздавали бідним. Нарід бачив у них своїх оборонців, тому називав їх збійниками, а не розбійниками, бо вони, якщо нападли на двори й коршми зайдів орендарів, у більшій часті — самих жидів, грабили не для своєї користи. Зате інші звали їх опришками, бунтарями, герштами та розбійниками. На чолі збійників стояв отаман — людина незвичайно очайдушна, проворна, бистра та дужа. Ватага збійників складалася деколи з кількох соток, або й тисяч крипких лемківських юнаків. Вони діялися на окремі менші відділи, а до більшої вправы дучилися разом під проводом свого отамана. Збійники дуже любили скриватися на Горі Церговій, біля Дуклі, скремо в Нижніх Татрах у велічезних печерах „Свободи“, на горі Магура, коло Мушини в так званій „Збійницькій Печері“, недалеко Перегримки на Перегибі, на горі Пуста біля Великої Вірхомлі, на полавській Кичері й Завіських Гудівках, на дарівському Ділі, в селі Ростюці, Ліщявах, Устю Руським („Збійницька криничя“); багато було печер у лісі над Великою й Малою Ростюкою, на Бабиній горі біля Одрехової, у лісах над Барвінком, на горі Ключ біля Миспової, у печерах над Дунайцем біля Шванці та різних дєбрях, ярах і вертепах лемківського Бескиду.

Збійники найбільше нападали на двори, жидівські коршми, купців на дорогах і на багаті жидівські хати при угорському кордоні. Ватага отамана збійників Петра Гудака зі Снітничі на ішло вала тринадцять дужих парубчаків, які з іншими збійницькими дружинами чинили наскоки на багатих жидів і добутими грошіми наділювали бідних і давали підмогою вдовам. До цієї дружини належав: Іван Сидорчук з Королика, Кость Дєздзик з Ростюки, Янич Скірка з Ганьчової, Андрій Смоляк зі Жвиць, Гриць Млярнич з Рєгєтова, Михайло Квочка з Гладішова, Тимко Болоняр зі Ждині та другі.

(Далі буде).

Знання — найбільший скарб.

Другою користю, що її дає читачам читання добрих книжок і часописів, це:

Вироблення світогляду.

Обіймає воно такі два важні моменти: а) Вишколення ума; б) Здібність до самостійного, річезового погляду на ріжні явища, та прояви людського життя. І так:

Людина, котра уважно та зі зрозумінням річи читає якусь книжку, або часопис, є змушена передумувати ріжні гадки, твердження, погляди й речення, що їх містять у собі дотична книжкова та пресова лектура. Тим самим її ум переходить добру вправу й вишкіл, котрі виправджують його на щораз то вищий ступінь у спроможности думання й розуміння. Іншими словами: людина вироблює тоді свою інтелігенцію.

Якщо людина, котра пильно та з увагою читає добрі книжки й часописи, вглиблюється у ріжні, порушувани у них kwestії, події й явища та розв'язує їх на свій лад — незалежно й самостійно, — тоді вона вироблює, поширює й удосконалює в собі світогляд. То значить: зі становища здоров'я, релігійно й морально та національно добрих принципів і засад навчиться тоді людина влучно, самостійно й правильно оцінювати ріжні прояви, успіхи, недомагання й ріжні потреби людського життя й діяльності. Вона про кожну річ, подію та kwestію може тоді витворити свій власний погляд та сказати своє власне слово.

Зчерги читання добрих книжок і часописів достарче читачам:

Інформації про ріжні події в краю й закордоном.

Користі з тих інформацій такі: а) Безперервний контакт зі світом; б) Спроможність тяглої обсервації розвитку ріжних подій та їх впливу на людське життя. І так:

Часопис (особливо, коли він є інформативного характеру), реєструє стало й систематично найновіші події в області церковного, національного, культурно-освітнього, економічного та політичного життя в краю та закордоном. Це є головний, невідкличний обов'язок кожної інформативної газети. Читач, читаючи цю пресу, удержує безперервний зв'язок з розвитком актуальних, краєвих і

поза краєвих подій, та менше або більше правильно орієнтується в загально-політичному та економічному, краєвому та світовому положенні.

(Докінчення буде).

УЧІТЕСЯ ЛЮБИ ДІТИ!

Присвячую Кружковій „Рідної Школи“ в моему рідному селі.

Учітеся, діти любі, читати-писати, Рідну мову, слово рідне шанувати
Учітеся любити брат брата й родину
Світло правди, науки, батьківщини.
Де родилися, світ пізнали
Учітеся: хто ми й чий діти.

Учітеся пізнавати нашу долю,
Щоб сказати: за правду й волю.
Учітеся всі брата в дружині!
Ключ до нас сердечними словами,
Хоч я за морем, у далекій чужині,
Але духом я разом з Вами.

В. Дичко в Ньюйорку.

Листування.

Вп. Михайло Волошинювич, з Дошна, у Ватерман Па: листа ми одержали, щиро дякуємо. Часопис стало пошлати. За поздоровлення Вашим Товаришам з Дошна гаразд Вам бажаємо.

Вп. В. Карбовничак зі Сиракузів: передплата кінчиться в грудні 1937 р., адресу спривляємо. Фотографію пришлите, по використанні звернемо. Ширині пріяті.

Вп. о. Довгевич, Америка: Листа й передплати ми одержали з належною подякою. Всім вислали ми часопис від 1 числа ц. р. За щирі бажання Божого благословення та успіхів у праці, сердечно дякуємо та остаємося з християнським привітом.

Вп. Петро Михаліско в Детроїті: Листа й передплату одержали, звинюк не маємо ані зі Шваного ані з Флоринки. За те вислаємо Вам книжку, де побачите знів ваші села та пригадаєте Собі наш горді Карпати. Приєднайте нам нових передплатників у Детроїті. Шлемо Вам брати поздоровлення.

Вп. Василь Паночко з В: переслаз на У. Іван. зол. 4.40, які передати 17 П. р. УТД. під ч. кінтара 408. Боже заплати!

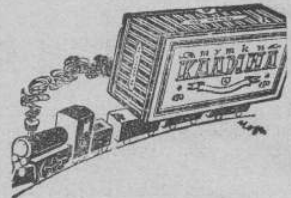
Вп. Р. Куншасевич: борона Боже; не інформуємо Ваших замислен, одначе щиро Вам кажемо, що ми не одержали Вашої попередньої картки. Часопис

зробувовуйте рідний промисл.

І найменшими ошадностями
в ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцьких 1. п. 1.

розбудовуйте рідний промисл.

ВЖИВАЙТЕ
паперців і туток
„КАЛИНА“

з української кооперативної
фабрики „Будучість“
в Тернополі

шлемо яквиточніше. Братіи поздоровлення.

Громадяни Улюча: за дар „Простіт“ зложили 25.99 зл.

Вп. К. Качуря і М. Сухорський в Едізабеті: щиро за все дякуємо; на всі подені адреси вислаємо наш часопис. Шлемо Вам сердечні поздоровлення від Братів з Польн. Гагазд.

Вп. Теодор Челак зі За: Вашого гарного листа ми одержали; Ваш брат Василь з Канади не пріслез за Вас не; релігати; ще раз Вас похваляємо, що ми кожне слово наших дискусій цинимо й використовуємо всі дописи. Одначе, що ми порадимо, як з левких дописів тільки бла п'яма осталися б? Щиро здоровимо.

Несердані числа рекламуюте на пошти, рекламиця вільна від поштової оплати.

Вп. М. Чупіловський: демі зложки не здержуємо; може пліше викори, стаємо Піншті. Гаразд бажаємо.

Вп. В. Хомке: Про ці справи напишіть просто до Сіль. Господаря, Львів, Руська 20. Ш. п. Пріяті!

Фабрика хемічних виробів

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

у Львові, вул. Кордецького 51.